

Nu

25a

Original afgyrdtions.

**S**lobet af de sidste ti Aar ere flere Sendinger af Thorvaldsens Arbeider, baade i Gips, i Marmor og i brændt Leer, ankomne hertil.

Frue Kirke og Slottet have modtaget deres Deel og det, som deraf endnu henstaer i Corridorer og affides Kamre, vil dog engang komme til at opfylde dets Bestemmelse og forhellige den Bygning, som det skal pryde.

Men det største Antal af disse Konstlager, som ikke har nogen saadan fast Bestemmelse og som for endel tilhøre Thorvaldsen, findes adsplittede deels paa Charlottenborg, deels paa Slottet, deels i Magazinerne; da der flettes et Sted, hvor man blot nogenlunde passende kunde opstille dem samlede.

I blandt disse Arbeider findes der ikke saa usfuldende saavel af dem, der ere bestilte til Slottet og Kirken, som af dem, om hvil Bestemmelse vi ikke vide noget sikkert. Deres Afsendelse maa derfor synes os gaadefuld, saafremt vi ikke ville sætte den i Forbindelse med en Uttring, som Thorvaldsen alt saa ofte og saa alvorligt, især i de senere Aar, har gientaget, at han igien vilde besøge Danmark og, som det synes, paa en længere Tid.

Vi have desuden Formodning om nye Sendinger, der sikkert ville giøre os bekjente med de fortrinlige Værker, som vi nødigen savne mellem de allerede modtagne.

De med Opbevaringen og Optillingen forbundne Vansekigheder ville da paa ny giøre sig gledende og en alvorlig Forlegenhed vil opståe, dersom Mesteren selv skulle komme, inden der for Alvor var tænkt paa at afhjelpe, hvad der mangler. Længelen efter Fødelandet er det Baand, som sterkest drager ham til os; dog folger han jo tillige ofte gientagne Føndbydelser, og opfylder et almindeligt Ønske; hvor usikrønt altsaa, om vi ikke vilde sørge for at han uhindret kunde docele mellem de bekjente Skikkeler, som vilde lade ham gienfinde Italien i Danmark, lade ham i Grindringen gennem leve sine feireste Manddoms Aar der, hvor han finder sin Ungdoms betydningsfulde Minder og hvor han maaske helst onskede, at finde den Hvile, som selv den meest Urettede til sidst stunder efter.

Talen er her ikke om at sørge for et Atelier og hvad dertil hører; thi naar Thorvaldsen kommer, vil han, efter sit eget Valg, finde Charlottenborg rede til at modtage sig, og Werkstedet færdigt til at lade Meissens Slag klinge, saasnart han vil. Men her spørges om det sommer sig, at hans afsluttede Arbeider, som alt findes her, eller kunne ventes hertil, blive adsplittede paa høist forskellige Steder, eller henligge i Kasserne? og, paa hvilken Maade man bedst kunde forberede dem et værdigt Samlingssted?

Hvorledes det første af disse Spørgsmål maa besvares, derom ville alle være enige. Ægsaa for en værdig Opbevaring af Thorvaldsens Arbeider vil der sikkert være et eenstemmigt Ønske. Dog her fordres mere; her fordres afgjørende Kiendsgierninger for, at vi ere værdige til at bevare dem hos os, at vi erkende deres fulde Værd.

Thi disse Værker have en dobbelt Betydning: de indeholde en rig Kilde til den ædleste Nydelse, og de aabne vort Øje for Herligheden i antik som i christelig Konst.

Da Thorvaldsen havde modelleret sin Jason, forhauedes Rom ved at see en Billedstotte, der beroede paa de samme usravigelige Grundlove som Oldtidens beundrede Arbeider. I meer end trehundrede Aar havde man i Konstens Land opsogt Antikerne, samlet, copieret, ophojet dem; men alligevel valkede den moderne Skulptur usikker hid og bid, indtil en dansk Konstner gav den Ro og Fasthed. Og ene det havde været nok til at forevige ham.

Dog Thorvaldsen har endnu et højere Krav paa vor Beundring og Erkendtlighed. Ingen af alle hans Samtidige har kraftigere end han arbeidet paa at tilintetgjøre de hule, livløse former, som man i lang Tid havde villet tvinge Konsten i; og i højere Grad end nogen af dem, forenede han en uheldet Modtagelighed for det skønneste i Fortidens Konst med Selvstændighed, Ufyldhed og Styrke i sin Maade at see og opfatte Gienstandene paa. Antik Naivitet og christelig Fromhed have afverlende og eiendommeligt udpræget sig i hans Arbeider. Han lært den moderne Plastik, — hvad Raphael saa højt havde viist i Maleriet, — at det ei er Formen, som bestemmer Konstens Wæsen og Characteer, men den højere And, som reent og kraftigt udtaler sig gennem den; og at de samme former, under Konstnerens Hænder, ville stivne til hedenske Trods, eller bøje sig til christelig Hengivenhed, saafremt Udtrykket for disse Sindsstemninger stærkt og klart har afspeilet sig i hans Sicel.

Den værdigste Maade, hvorpaa en skabende Genius kan hædres, er, at aabne den frieste og ødelæste Virksomhed for den. At Thorvaldsen ikke har været uden denne Hæder, derom kunne vi let overbevise os, naar vi see, hvorledes hans Arbeider ere fordelede over en stor Deel af Europa, hvorledes de smukke Landsteder, forherlige Kongeborge, byde Krefrygt og Alvor i Kirker og paa Torve. Men en lunesuld Skuebne raader ofte her, og midt i al sin Lykke har vor store Landsmand dog savnet et Held, der maa være noget af det mest oplostende for Konstneren, et Held, som det, der uadskillelig har forenet Raphaels Navn med Vaticanet, Phidias's med Templerne i Athen og Olympia. Skjont Thorvaldsens mere omfattende Compositioner ere bestemte for og opstillede i anseelige, ja vidtberømte Bygninger; skjont de tildeles ere udførte for eller i Forening med navnkundige Bygmestere; saa have Omgivelserne dog aldrig været saa gunstige, Konstneren ei har saa frie Hænder, at nogen væsentlig Fordeel derved er blevet vundet for hans Arbeider. Ved intet af dem kan man vel med høje sige, at det architectoniske saaledes forbinder sig med Skulpturen, at en højere Enhed deraf fremstaar; om flere af dem har man Net til at paastaae, at de maae sees isolerede, saafremt de skulle nydes og vurderes, som de forstiene.

Men den rige, afverlende Kreds af Frembringelser, som skalde deres Tilværelse ene og alene til Konstnerens Lengsel efter at fastholde og virkeliggøre de Billeder, der opfordrende eller begejstrende foresvævede ham, — alle disse Billedstøtter og høje ophoede Arbeider med den friske Afgång af Grækernes evig unge Gude- og Helte-Liv, hvor ere de ikke spredte vidt omkring i Landene, hvor staar de ikke fremmede og forlegne midt imellem deres Beundrere, fordi Omgivelserne engste eller trykke dem, eller fordi de savne det Lys, hvori de klarest kunde aabenbare hele deres Skionhed! Selv det Bifald, hvormed de blev modtagne, har uvenligt skilt dem fra hverandre og saaledes udtrykket det store, skønne Billeder af hans Konstnerliv, at dets fulde Betydning efterhaanden maa svækkes og tabe sig. Allerede nu, — hvor saa af Thorvaldsens Beundrere, som ei til forskellige Tider have været i Rom, kende vel hele det Omfang af erotisk Lune og tragisk Dybde, som bevæger sig i disse Værker.

Lykkelig maa viist nok den kaldes, der kraftigen bidrager til at Konstneren kan frembringe eller fuldføre udødelige Værker; og naar Talen er om Thorvaldsen, da kunne vi med Rette glæde os over, at Udsmykningen af Hovedstadens første Kirke har beriget Konsten og os med Statuer og Fronton-Grupper, fulde af Alvor og Værdighed, af bibelske Kraft og Enfoldighed. Men ogsaa det er en skøn Lod, en hellig Pligt, at voerne om Konstnerens Minde, at befodre den klarest, fuldstændigste, mest levende Erkendelse af hans Fortienester, og saaledes lade hans Genius ustændet og usvækket virke paa senere Sloegter. Og med Hensyn til vor Konstner, hvem burde da denne Lod nærmere tilfælde end hans Landsmænd? For hvem kunde det være kicerere og glædeligere at opfylde denne Pligt? Og hvor vilde den bedre og fuldstændigere kunne udføres end i hans Hovedby, som ene kan opnive hans tidligste, alt saameget lovende Ungdomsarbeider, og som tillige er prydet med ikke saa af hans Manddoms mest fuldendte Værker.

Tænke vi os en Bygning, opreist og indrettet til at modtage alle de Aftistninger over hans Modelle, som findes her og i hans romerske Atelier, samt alle de Arbeider i Marmor, brændt Leer o. s. v., der ikke have nogen anden Bestemmelse. Rummet skalde være saa godt benyttet, den architectoniske og malede Decoration anvendt med saamegen Smag, Lyset saavel beregnet, og de forskellige Gienstande saaledes sammenstillede i større og mindre Kredse af beslægtede Forestillinger, at de plastiske Arbeider der maatte føle sig ligesom hjemme og fremtræde roligt og klart, med al den

konstneriske Virkning, som er nedlagt i dem, og, hvor det gjordes fornødent, saa at sige fuldstændiggjorte ved en tilsvarende Omgivelse. Tænke vi os denne Bygning tillige som et værdigt, nationalt Mindesmærke ved dens architectoniske Characteer og dens Beliggenhed, saa have vi her det første, svage Udkast til et Museum, hvor et fuldstændigt, harmonisk Billede af Thorvaldsens daadrige Liv kunde træde Beskueren imøde.

At et saadant Foretagende vilde tækkes Thorvaldsen som den skønneste Erkendelse af hans Fortienester, derom kunne vi være forvissede, og med Glæde vilde han see sine Arbeider saaledes samlede og opstillede, saaledes bevarede og overantvoedede til kommende Tider. Det vilde være en virksom Anledning for vore Konstnere til at vise sig deres store Mester og Folkets Tillid værdige. Det vilde fremkalde en Kappelyst, en Samvirken mellem de forskellige Konstfag og Haandværkere, der ikke kunde blive uden heldbringende Følger. Kun ved den udholdende Anstrengelse, den Nedenbonhed til at offre, som Begeistring for et saadant Foretagende og den faste Overbeviisning om dets Nødvendighed fremkalder og vedligeholder, kan det iværksættes og fuldendes. Men Offere, som vilde overstige Enkeltes Kræfter, eller maatte synes afstrækende for en Classe af Samfundet, kunne uden Manskelighed bringes, naar alle Staender forene sig derom. Thi det gælder om et Værk, der har sin kraftigste Opsordring i Nationens Gre, og først da vinder sin fulde Betydning naar det tilhører Nationen. Og handle vi da blot opoffrende? Kunne vi betragte det som et ringe Bederlag, at Lysten til den forældende Nydelse af dannende Konst og Sanden for det Skønne kraftigen bliver vækket, Almenaanden hævet, Fremmedes Ugtselse tilvundet? Kun ved et saadant Foretagende kunne vi, som overlode det til en Fremmed, at være den oprædende Thorvaldsens Velgører og Beskytter, gienvinde Net til at kalde den fuldendte Konstner vor Landsmand i Ordets skønneste Betydning.

Da Thorvaldsen i 1819 besøgte os, modtoge vi ham med jublende Begeistring, thi han havde knyttet sin velgrundede, europæiske Verommelse til det danske Navn. Vi var henrykte ved at see ham isbladt os, thi Konstnerens Højhed glemtes over Landsmandens eftelige, hertelige Personlighed. Da modtæ vi ham ei alene med en ungdommelig Enthusiasme, men vi beredte ham tillige en ny Kampplads, som han hente nogle af sine rigeste Hæderskramde paa.

Modtoge vi ham dengang saaledes, hvorledes ville vi da modtage ham nu, dersom han kommer alderstegen, hæder-kronet, ledsgaget af nye Skatte, til Berigelse for vor Hovedstad? Hvor førgeligt, dersom han kunne finde, at hin Begeistring kun havde været hurtig opblussende, og at Ligegyldighed og Smaalighed rugede over de os betroede Konstværker! Lader os ikke glemme, at den Mand, der æredes af mægtige Hærske som Nutidens første Konstner, er født i Danmark, og at vi skalde vor egen Værdighed som Nation, her at handle saaledes, at der ingen Mistanke skal hvile paa os, som om vi ei forstode at skønne paa den Lykke, der er vederfaret os, og at vi ikke skulle ligesom tillade andre at tilegne sig den Gre, der tilkommer os.

Længe tor vi heller ikke betenklige tove med hvad vi ville gjøre. Haltredsfinstype Aar ere allerede henfundne siden Thorvaldsen modtog Academiets første opmunrende Belønning, og kunne vi end fortroste os til, at han gaaer en Kraftig Oldingsalder imøde, saa maae vi tillige erindre os, at vort Foretagende udkræver flere Aars Forberedelse og at vi maae sikre os imod den lammende Indsydelse, som et uventet Slag pleier at medføre for den alt for Trygge.

I Henhold til Øvenstaaende aabnes herved Subscription til et Museum for Thorvaldsens Værker. Det nærmeste Diemed med denne Subscription er imidlertid blot at give vores Landsmænd og Landsmændinder Lejlighed til at tegne sig som bidragende, og en nosiere Angivelse af den fornsdne Sum synes derfor overflodig, saameget mere som den, uden at være grundet paa et fuldstændigt Bygnings Project, maatte savne den tilbørlige Paalidelighed. At der udfordres betydelige Summer til Udførelsen af et saadant Monument, vil letteligen indsees; men fordeles disse Summer paa en saa stor Deel af Nationen, som vilde være ønskelig, for at det i Sandhed kunde blive et nationalt Mindesmærke, da vil Bidraget neppe blive besværligt for nogen, især da det kan fordeles paa tre Aar. Heller ikke er nogen Grændse sat for Bidragets Størrelse, da det synes lige saa ubilligt, at hindre den Kunsthed, som flyder af større Evner, som at udelukke selv den ringeste Skriv, der bydes med et velvilligt Sind.

København den 10<sup>de</sup> Januar 1837

Eugen Schröder.

N. Højen Møller

Frangen H. Pluggaard. B. Boasenius. P. J. Youm. Schie

Friedow. - Institutum